

Postępowanie w sprawie wyrażenia zgody na udostępnienie informacji stanowiących tajemnicę bankową

Uwagi wstępne

Zanim przejdę do omawiania poszczególnych kwestii związanych z wyrażaniem zgody na udostępnienie informacji zawierających tajemnicę bankową w trybie art. 106b Prawa bankowego¹, w języku prawniczym zwanym także zwolnieniem z tajemnicy bankowej, konieczne jest przedtem zasygnalizowanie pewnego faktu, który ma zasadnicze znaczenie dla prawidłowego stosowania procedury określonej w tym przepisie. Chodzi mianowicie o to, że przepisy Prawa bankowego mają charakter szczególny w stosunku do przepisów k.p.k.² i w zakresie przez siebie regulowanym wyłączają stosowanie tych ostatnich na zasadzie specjalności (*lex specialis derogat legi generali*). Stanowisko takie prezentowane jest zgodnie zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie, gdzie wprost stwierdza się, że zawarta w prawie bankowym regulacja dotycząca podstaw i trybu ujawniania tajemnicy bankowej stanowi *lex specialis* w stosunku do przepisów proceduralnych o zwalnianiu z obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej w postępowaniu karnym³. W konsekwencji należy uznać, że odwoływanie się do przepi-

¹ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (tekst jedn.: Dz. U. 2002 r. Nr 72 poz. 665 ze zm.).

² Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. 1997 r. Nr 89 poz. 555 ze zm.).

³ Zob. uzasadnienie uchwały SN z dnia 23 maja 2006 r., I KZP 4/06, OSNKW 2006, nr 6, poz. 54; postanowienie SA w Krakowie z dnia 5 kwietnia 2007 r., II AKZ 134/07, LEX nr 281695; R.A. Stefański, *Ujawnienie tajemnicy zawodowej przez świadka w nowym kodeksie postępowania karnego*, „Prok. i Prawo” 1998, nr 4, s. 120; M. Siwiec, *Tajemnica bankowa w postępowaniu karnym*, „Prok. i Prawo” 2003, nr 5, s. 34 – wprowadzaje Autor ten odnosi się do przepisów art. 105 § 1 pkt 2 lit. b i c Prawa bankowego, ale nie może budzić wątpliwości, że ów pogląd jest aktualny także w stosunku do omawianego art. 106b; T. Dukiet-Nagórska, *O ujawnieniu tajemnicy bankowej raz jeszcze*, „Prawo Bankowe” 2004, nr 3, s. 62; B. Smykła, *Prawo bankowe. Komentarz*, Warszawa 2005, s. 381; tenże, *Dostęp prokuratora do informacji chronionych tajemnicą bankową*, „Prokurator” 2-3 (22-23)/2005, s. 38; M. Rusinek, (w:) F. Zoll (red.), *Prawo bankowe. Komentarz*. Tom II, Komentarz do art. 92a-194, Kantor Wydawniczy Zakamycze, Kraków 2005, s. 272; S. Hoc, *Głosa do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2006 r., I KZP 4/06*, „Monitor Prawniczy” 6/2007, s. 331.

sów k.p.k. przy rozpoznawaniu wniosku prokuratora złożonego na podstawie art. 106b ust. 1 Prawa bankowego, w sytuacji, gdy dana kwestia jest uregulowana w Prawie bankowym, jest nie tylko zbędne, ale i błędne. Trzeba bowiem przyjąć, że Prawo bankowe reguluje procedurę zwalniania z tajemnicy bankowej samodzielnie i w sposób możliwie najbardziej kompleksowy⁴. Sięganie do k.p.k. okaże się zatem konieczne jedynie wówczas, gdy przepisy Prawa bankowego w danej kwestii milczą⁵, przy czym wyrażnie trzeba zaznaczyć, że owo stosowanie k.p.k. wynikać będzie wyłącznie z faktu, iż przedmiotowy wniosek prokuratora, z istoty rzeczy, może zostać złożony jedynie w toku prowadzonego postępowania karnego. Poza dotyczącymi zupełnie innego trybu regulacjami przewidzianymi w art. 106a ust. 2, 6 i 9 Prawa bankowego, żaden inny przepis tej ustawy nie zawiera bowiem odesłania do przepisów k.p.k.

Powyższe uwagi stanowią punkt wyjścia do dalszych rozważań i będą jeszcze rozwijane przy okazji omawiania kolejnych zagadnień.

Wymogi formalne wniosku

Zgodnie z art. 106b ust. 1 Prawa bankowego, poza przypadkami określonymi w art. 105 i art. 106a, prokurator prowadzący postępowanie o przestępstwo lub przestępstwo skarbowe może żądać od banku, osób zatrudnionych w banku oraz osób, za pośrednictwem których bank wykonuje czynności bankowe, udzielenia informacji stanowiących tajemnicę bankową jedynie na podstawie postanowienia wydanego na jego wniosek przez właściwy miejscowo sąd okręgowy.

Merytoryczna decyzja sądu w przedmiocie zgody na udostępnienie informacji stanowiących tajemnicę bankową poprzedzona musi być jednak stwierdzeniem, że wniosek prokuratora spełnia określone wymogi formalne.

Przedmiotowy wniosek stanowi niewątpliwie pismo procesowe w ujęciu art. 119 § 1 k.p.k., a zatem oczywistym jest, że musi on spełniać ogólne warunki pisma procesowego⁶. Przepis art. 106b ust. 2 Prawa bankowego wymienia natomiast dodatkowe, szczególne wymogi formalne tego wniosku.

W tym miejscu należy zauważyć, że treść obu wskazanych wyżej przepisów częściowo się pokrywa, co oznacza, że spełniając wymogi stawiane przez Prawo bankowe, wniosek prokuratora będzie jednocześnie odpowiadał części warunkom wskazanym w art. 119 § 1 k.p.k. Dotyczy to punktu

⁴ Podobnie B. Smykla, *Dostęp prokuratora.*, *op. cit.*, s. 38.

⁵ Por. M. Rusinek, *op. cit.*, s. 275.

⁶ *Ibidem*.

1. artykułu 119 § 1 k.p.k. w zakresie oznaczenia sprawy, a także jego punktu 3., bowiem wskazanie osoby lub jednostki organizacyjnej, której dotyczą informacje (art. 106b ust. 2 pkt 4 Prawa bankowego), podmiotu zobowiązanego do udostępnienia informacji i danych (art. 106b ust. 2 pkt 5 Prawa bankowego), rodzaju i zakresu informacji (art. 106b ust. 2 pkt 6 Prawa bankowego), a także okoliczności uzasadniających potrzebę udostępnienia tych informacji (art. 106b ust. 2 pkt 3 Prawa bankowego), będzie w istocie stanowiło treść wniosku wraz z uzasadnieniem w rozumieniu art. 119 § 1 pkt 3 k.p.k. Patrząc zatem przez pryzmat obu przepisów (art. 119 § 1 k.p.k. i art. 106b ust. 2 Prawa bankowego) łącznie, należy stwierdzić, że wniosek prokuratora powinien zawierać:

- 1) oznaczenie organu, do którego jest skierowany,
- 2) oznaczenie oraz adres wnoszącego pismo,
- 3) numer lub sygnaturę sprawy,
- 4) opis przestępstwa wraz z kwalifikacją prawną, którego dotyczy postępowanie przygotowawcze,
- 5) okoliczności uzasadniające potrzebę udostępnienia informacji,
- 6) wskazanie osoby lub jednostki organizacyjnej, której dotyczą informacje,
- 7) podmiot zobowiązany do udostępnienia informacji i danych,
- 8) rodzaj i zakres informacji,
- 9) datę i podpis.

1. Oznaczenie organu, do którego wniosek jest skierowany

Pierwszym warunkiem formalnym wniosku jest konieczność oznaczenia organu, do którego jest skierowany. W tym przypadku będzie to po prostu konieczność wskazania właściwego miejscowo sądu okręgowego, co wynika z art. 106b ust. 1 *in fine* Prawa bankowego.

2. Oznaczenie oraz adres wnoszącego pismo

Równie jasne jest spełnienie warunku w postaci oznaczenia oraz adresu wnoszącego pismo. Szczegółowe uwagi w tym zakresie wydają się zbędne tym bardziej, że omawiany wniosek pochodzi przecież od prokuratora, przy czym pisma prokuratury opatrzone są pieczęciami zawierającymi adres danej jednostki.

3. Numer lub sygnatura sprawy

Następnym warunkiem formalnym jaki musi spełniać wniosek prokuratora jest wskazanie numeru lub sygnatury sprawy. Z pozoru jest to wy-

móg dość oczywisty i wydawałoby się, że on również nie wymaga żadnego komentarza. W rzeczywistości jednak wiąże się z nim parę istotnych kwestii.

Po pierwsze, umieszczenie tego wymogu przez ustawodawcę w katalogu z art. 106b ust. 2 Prawa bankowego potwierdza tylko autonomiczność i szczególnie charakter regulacji Prawa bankowego w stosunku do przepisów k.p.k. Należy bowiem pamiętać, że podobną treść zawiera art. 119 § 1 pkt 1 *in fine* k.p.k., który wymaga oznaczenia w piśmie procesowym sprawy, której to pismo dotyczy. Nie budzi przy tym wątpliwości, że „oznaczenie sprawy” następuje właśnie przez podanie jej sygnatury. Skoro przepis art. 119 § 1 k.p.k. w sposób ogólny reguluje warunki formalne pism procesowych w postępowaniu karnym, a wniosek prokuratora złożony w trybie art. 106b Prawa bankowego jest pismem procesowym, to – jak już wspomniano wyżej – musi on jednocześnie spełniać warunki z art. 119 § 1 k.p.k. Założenie zatem, że art. 106b ust. 2 Prawa bankowego nie stanowi przepisu szczególnego w stosunku do art. 119 § 1 k.p.k. oznaczałoby, że ustanowienie w art. 106b ust. 2 pkt 1 Prawa bankowego obowiązku wskazania sygnatury lub numeru sprawy było niepotrzebne, a sam przepis stanowi w tej części *superfluum* ustawowe. Pogląd taki jest oczywiście nie do przyjęcia, bowiem pozostaje on w sprzeczności z zasadą racjonalności ustawodawcy i zakazem wykładni *per non est*, zgodnie z którym nie wolno jest interpretować przepisów prawnych tak, aby pewne ich fragmenty okazały się zbędne⁷.

Po drugie, wymóg ten oznacza, że wniosek prokuratora może być złożony w omawianym trybie tylko w razie uprzedniego formalnego wszczęcia i prowadzenia postępowania przygotowawczego (w wyniku czego uzyska ono swoją sygnaturę), a więc wyłącznie w toku i w ramach tego postępowania⁸. Powyższe stwierdzenie koresponduje także z treścią art. 106b ust. 1 Prawa bankowego, w myśl którego udzielenia informacji stanowiących tajemnicę bankową może żądać prokurator „prowadzący postępowanie”. Oznacza to, że w chwili wystąpienia z takim żądaniem przez prokuratora postępowanie musi być prowadzone – a więc musi się toczyć⁹. Nie będzie zatem możliwe złożenie wniosku na podstawie art. 106b ust. 1 Prawa bankowego w toku czynności, o których mowa w art. 307 § 1 i 5 k.p.k. czy art.

⁷ Zob. L. Morawski, *Zasady wykładni prawa*, Toruń 2006, s. 106.

⁸ Por. postanowienie SA w Katowicach z dnia 1 kwietnia 2009 r., II AKz 220/09, LEX nr 512046; M. Rusinek, *op. cit.*, s. 273, 274.

⁹ Por. M. Krzysztofek, *Dostęp sądu i prokuratora do informacji stanowiących tajemnicę bankową po nowelizacji ustawy – Prawo bankowe*, „Prawo Bankowe” 2004, nr 7-8, s. 83.

327 § 3 k.p.k. Wskazane przepisy uprawniają prokuratora do podejmowania czynności zmierzających do sprawdzenia faktów zawartych w zawiadomieniu o przestępstwie (art. 307 § 1 k.p.k.), sprawdzenia własnych informacji, nasuwających przypuszczenie, że popełniono przestępstwo (art. 307 § 5 k.p.k.), bądź też ustalenia, czy istnieją podstawy do wydania postanowienia o podjęciu lub wznowieniu postępowania (art. 327 § 3 k.p.k.). Skoro czynności te podejmowane są odpowiednio przed wszczęciem postępowania przygotowawczego, bądź już po jego umorzeniu, a zatem *de facto* mogą dopiero doprowadzić do prowadzenia postępowania przygotowawczego, to należy uznać, że złożenie wniosku z art. 106b ust. 1 Prawa bankowego w ramach tych czynności jest niedopuszczalne. Dodatkowym argumentem przemawiającym za słusznością tego stanowiska jest fakt, że w przypadku uzyskiwania informacji objętych tajemnicą bankową w trybie art. 106a Prawa bankowego, możliwość uzupełnienia tych informacji także w toku czynności podejmowanych na podstawie art. 307 k.p.k. wynika wprost z ust. 2 art. 106a. Gdyby miało być to możliwe także w przypadku omawianego trybu, art. 106b Prawa bankowego zawierałby analogiczne rozwiązanie, a którego w obecnym stanie prawnym brak.

Należy jednocześnie zauważyć, że złożenie przez prokuratora wniosku na etapie postępowania przygotowawczego będzie wprawdzie regułą, niemniej jednak mogą zdarzyć się przypadki, w których prokurator wystąpi z przedmiotowym wnioskiem już po formalnym zakończeniu postępowania przygotowawczego, np. w postępowaniu sądowym w sytuacji określonej w art. 397 k.p.k.¹⁰.

4. Opis przestępstwa wraz z kwalifikacją prawną, którego dotyczy postępowanie przygotowawcze

Należy przyjąć, że warunek ten zostanie spełniony jeśli prokurator zarwie w swym wniosku opis oraz kwalifikację prawną przestępstwa, które wskazane są w postanowieniu o wszczęciu śledztwa, względnie dochodzenia. W przypadku zaś sytuacji z art. 397 k.p.k., o której wspomniano wyżej, konieczne będzie powtórzenie opisu i kwalifikacji prawnej czynu określonego w akcie oskarżenia. Wyraźnie trzeba przy tym podkreślić, że ustawa wymaga przytoczenia opisu czynu, a nie jedynie wskazania typu czynu. Zawarty we wniosku opis powinien zatem konkretyzować każde ze znamion danego typu czynu zabronionego w odniesieniu do ustalonego stanu fak-

---

¹⁰ Tak SA w Katowicach w postanowieniu z dnia 1 kwietnia 2009 r., II AKz 220/09, LEX nr 512046 i M. Rusinek, *op. cit.*, s. 274.

tycznego, w takim zakresie, w jakim na taką konkretyzację pozwolą ujawnione dotychczas okoliczności i założenia wersji śledczej. Ograniczenie się do ogólnego powtórzenia treści znamion ustawowych danego czynu zabronionego musi być natomiast uznane za niewystarczające i nie spełniające wymogu z art. 106b ust. 2 pkt 2 Prawa bankowego¹¹.

5. Okoliczności uzasadniające potrzebę udostępnienia informacji

Okoliczności uzasadniające potrzebę udostępnienia informacji, jako kolejny z wymogów formalnych wniosku, ma podwójne znaczenie. Wskazanie tych okoliczności oznaczać będzie bowiem nie tylko spełnienie warunku formalnego, ale będzie także decydujące dla merytorycznej zasadności wniosku. Szczegółowe uwagi na ten temat zawarte zostaną w dalszej części niniejszego artykułu.

6. Osoba lub jednostka organizacyjna, której dotyczą informacje

Wniosek prokuratora powinien również wymieniać osobę lub jednostkę organizacyjną, której dotyczą informacje objęte tajemnicą bankową. Jest przy tym jasne, że może chodzić o każdą osobę, z którą związane są takie informacje, a więc np. o osobę podejrzaną¹², występującego w sprawie świadka¹³ czy też osobę trzecią, która nie będąc stroną umowy stanowiącej czynność bankową, miała związek z wykonaniem tej umowy¹⁴.

7. Podmiot zobowiązany do udostępnienia informacji i danych

Brakiem dotknięty jest wniosek, który nie określa podmiotu zobowiązanego do udostępnienia informacji i danych. Krąg podmiotów, od których

¹¹ Por. postanowienie SA we Wrocławiu z dnia 23 maja 2006 r., II AKz 274/06, LEX nr 181680.

¹² Mam tu na myśli osobę, którą podejrzewa się o popełnienie przestępstwa, ale której nie postawiono jeszcze zarzutu – a więc która nie uzyskała jeszcze statusu podejrzanego – por. T. Grzegorzczuk, *Kodeks postępowania karnego oraz ustawa o świadku koronnym. Komentarz*, Warszawa 2008, s. 241-242; P. Hofmański, E. Sadzik, K. Zgrzyzek, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz do artykułów 1-296*, Tom I, Warszawa 2007, s. 400-401; J. Grajewski, L.K. Paprzycki, S. Steinborn, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Tom I (art. 1-424), Kantor Wydawniczy Zakamycze, Kraków 2003, s. 251.

¹³ Por. postanowienie SA w Warszawie z dnia 13 sierpnia 2004 r., II AKz 426/04, LEX nr 149696.

¹⁴ Zob. J. Gliniecka, *Tajemnica bankowa w ujęciu prawnym*, Sopot 1997, s. 33, cyt. za J. Skorupką, *Głosa do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2006 r.*, I KZP 4/06, OSP 4/2007, s. 318; R. Szałowski, *Prawna ochrona tajemnicy bankowej*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 1999, nr 7-8, s. 2; M. Siwiec, *op. cit.*, s. 31.

prokurator może żądać udzielenia informacji stanowiących tajemnicą bankową w omawianym trybie wynika wprost z treści art. 106b ust. 1 Prawa bankowego. Podmiotem takim może być zatem zarówno sam bank, jak również osoby w nim zatrudnione oraz osoby, za których pośrednictwem bank wykonuje czynności bankowe, bowiem zgodnie z art. 104 ust. 1 Prawa bankowego również one są zobowiązane do zachowania tajemnicy bankowej. Wydaje się, że zawsze gdy jest to możliwe, prokurator powinien dążyć do imiennego wskazania osoby (lub osób), która może udzielić żądanych informacji (np. konkretnego pracownika banku). Jeśli natomiast osoba taka nie jest znana, za wystarczające należy wówczas uznać wskazanie banku, w imieniu którego informacji udzieli wtedy wyznaczona przezeń osoba dysponująca tymi informacjami, bądź też uprawniona do tego zgodnie obowiązującymi zasadami reprezentacji.

8. Rodzaj i zakres informacji

Prokurator powinien w swym wniosku dokładnie określić również rodzaj i zakres informacji, których ujawnienia się domaga. Z oczywistych względów zakres tych informacji wyznaczony będzie treścią art. 104 ust. 1 Prawa bankowego, zgodnie z którym tajemnica bankowa obejmuje wszystkie informacje dotyczące czynności bankowej, uzyskane w czasie negocjacji, w trakcie zawierania i realizacji umowy, na podstawie której bank tę czynność wykonuje. Wniosek prokuratora jedynie zakreśla i precyzuje granice, w których ujawnienie tych informacji ma nastąpić. W doktrynie zgodnie przyjmuje się, że zakres tajemnicy bankowej jest bardzo szeroki i obejmuje wszelkie informacje dotyczące czynności bankowych¹⁵, w tym także te, które w treści samej czynności bankowej nie są odzwierciedlone, ale pozostają z nią w związku, a ujawniono je w okolicznościach wskazanych w art. 104 ust. 1 Prawa bankowego – przy czym dotyczy to czynności prawnych, czynności faktycznych oraz różnorodnych okoliczności¹⁶. Wskazuje się nawet, że tajemnica bankowa może obejmować także znane wyłącznie bankowi poglądy beneficjenta w sferze życia osobistego, społecznego i politycznego (np. finansowe wspomaganie określonych orientacji politycznych, akcji społecznych lub charytatywnych, stan zdrowia, sytuacja rodzinna)¹⁷.

¹⁵ Zob. m.in. B. Smykla, *Tajemnica bankowa – wybrane zagadnienia*, „Radca Prawny” 3/2000, s. 53-55; M. Siwiec, *op. cit.*, s. 31-32; J. Skorupka, *op. cit.*, s. 317-318.

¹⁶ T. Dukiet-Nagórska, *Ujawnienie tajemnicy bankowej*, „Prawo bankowe” 2004, nr 4, s. 51.

¹⁷ Tak M. Bączyk, (w:) E. Fojcik-Mastalska (red.), *Prawo bankowe. Komentarz*, Warszawa 2007, teza 6 do art. 104, LexPolonica.

Słusznie wskazał w jednym ze swych orzeczeń Sąd Apelacyjny w Białymstoku¹⁸, że wyrażenie zgody na ujawnienie informacji stanowiących tajemnicę bankową może obejmować wszystkie informacje utrwalone w materiale źródłowym, obrazującym oryginalną treść dokumentu, pozwalające między innymi na weryfikację autentyczności dokonanych własnoręcznie zapisów (podpisów), które to wiadomości (wiedza) mieszczą się w grupie informacji dotyczących czynności bankowych i może posłużyć jako środek dowodowy celom identyfikacyjnym i wykrywczym. Stanowisko to należy uznać za całkowicie zasadne.

Nie można natomiast podzielić poglądu, wyrażonego w dalszej części tego samego orzeczenia, zgodnie z którym brak jest uzasadnienia dla objęcia zgodą na udzielenie informacji stanowiących tajemnicę bankową również zobowiązania banku do wydania dokumentacji związanej z założeniem rachunku bankowego. Według Sądu Apelacyjnego w Białymstoku ciążący na banku w myśl przepisów art. 105 ust. 1 pkt 2 lit. b i c oraz art. 106b Prawa bankowego obowiązek udostępnienia organowi procesowemu informacji będących tajemnicą bankową w zakresie objętym zgodą na ich udzielenie, uprawnia tenże organ do żądania na podstawie art. 217 k.p.k. od banku wydania dokumentacji (rzeczy będących nośnikami określonych informacji). Z zapatrywaniem tym nie sposób się zgodzić przede wszystkim z uwagi na fakt, że całkowicie pomija ono, wskazywane już wcześniej, założenie autonomiczności przepisów Prawa bankowego i ich pierwszeństwa względem k.p.k. – zgodnie z regułą specjalności¹⁹.

Ponadto art. 217 § 1 k.p.k. dotyczy zupełnie innych czynności procesowych i nie obejmuje zwolnienia z tajemnicy bankowej. Przepis ten stanowi bowiem o obowiązku wydania rzeczy mogących stanowić dowód w sprawie lub podlegających zajęciu w celu zabezpieczenia kar majątkowych, zaś przepisy Prawa bankowego – o obowiązku udzielenia informacji stanowiących tajemnicę bankową. Jeśli zatem żądanie prokuratora, wyrażone przy zachowaniu rygorów art. 106b Prawa bankowego, obejmuje potrzebę uzyskania dokumentacji związanej z zawarciem umowy rachunku bankowego, to nie zmienia to wcale istoty podjętej czynności procesowej, a tym samym nie daje podstaw do stosowania doń art. 217 § 1 k.p.k. W konsekwencji należy uznać, że zażądanie przez prokuratora wydania dokumentów zawie-

¹⁸ Postanowienie SA w Białymstoku z dnia 2 lutego 2005 r., II AKz 16/05, LexPolonica nr 383494.

¹⁹ Por. także Ł. Gramza, *Wykorzystanie tajemnicy bankowej w procesie karnym*, „Prok. i Prawo” 2002, nr 9, s. 85-86.

rających informacje objęte tajemnicą bankową będzie stanowiło jedynie sposób realizacji jego uprawnienia, przewidzianego w art. 106b Prawa bankowego, a którego korelatem będzie obowiązek wydania tych dokumentów ciążyący na podmiocie, do którego żądanie to zostało skierowane. W żadnym razie czynności te nie mogą być natomiast utożsamiane z „wydaniem rzeczy” w rozumieniu art. 217 § 1 k.p.k., mogącym w efekcie prowadzić do ich zatrzymania tych rzeczy. Tak samo kwestię tę wydaje się postrzegać Sąd Apelacyjny w Szczecinie, który rozpoznając analogiczną sprawę nie miał żadnych wątpliwości co do możliwości wyrażenia zgody na udostępnienie informacji stanowiących tajemnicę bankową, poprzez zobowiązanie banku do wydania prokuratorze określonych dokumentów²⁰.

Nie ma zresztą najmniejszej potrzeby by łączyć obie wskazane czynności, bowiem – jak słusznie zauważył z kolei Sąd Apelacyjny w Krakowie – tajemnicą bankową objęte są nie tylko informacje o czynnościach banków, ale także nośniki (w tym dokumenty) zawierające te informacje. Dane zawarte na takich nośnikach warunkują czynności banków, jako że bez nich nie doszłoby do tych czynności i dlatego przesłanki objęcia ich tajemnicą bankową są identyczne jak przesłanki tajemnicy samych czynności. Inaczej powstałaby sytuacja, w której nośnik informacji byłby wydawany bez uchylecia tajemnicy bankowej, a udzielenie informacji zawartej na tym nośniku podlegałoby tajemnicy²¹. Niemożność skorzystania przez prokuratora z trybu art. 217 § 1 k.p.k. – np. gdyby okazało się, że żądane dokumenty zawierają informacje konfidencjonalne i dlatego bank odmawia ich wydania – może więc jedynie prowadzić do konieczności uzyskania tych dokumentów (a właściwie informacji w nich zawartych) w trybie przepisów Prawa bankowego, ale nie odwrotnie.

Należy wreszcie zauważyć, że przyjęcie rozwiązania proponowanego przez Sąd Apelacyjny w Białymstoku doprowadziłoby do pewnego chaosu proceduralnego związanego z możliwością zaskarżenia czynności prokuratora. Zażądanie bowiem przez prokuratora niezbędnej dla sprawy dokumentacji zawierającej tajemnicę bankową po uprzednim uzyskaniu zgody sądu, stosownie do art. 106b Prawa bankowego, nie podlegałoby zaskarżeniu, bowiem żaden przepis Prawa bankowego nie przewiduje zażalenia na taką czynność. Tymczasem żądanie wydania wskazanych dokumentów na

---

²⁰ Postanowienie SA w Szczecinie z dnia 16 listopada 2005 r., II AKz 301/05, LEX nr 197733.

²¹ Postanowienie SA w Krakowie z dnia 30 marca 2009 r., II AKz 106/09, LEX nr 517107.

podstawie art. 217 § 1 k.p.k., prowadzące następnie do ich zatrzymania, uprawniałoby osobę, która uznałaby, że jej prawa zostały w ten sposób naruszone, do wniesienia zażalenia na tę czynność w oparciu o art. 236 k.p.k. Wskazać bowiem należy, że art. 236 k.p.k. odnosi się nie tylko do postanowień, lecz także do czynności podjętych w innej formie – a więc do zarządzeń, poleceń i czynności faktycznych, związanych z zatrzymaniem rzeczy²². Zaakceptowanie takiego rozwiązania mogłoby w efekcie doprowadzić do absurdalnej sytuacji, w której najpierw sąd okręgowy dokonywałby oceny wniosku prokuratora o zwolnienie z tajemnicy bankowej, a następnie, po jego pozytywnym rozpatrzeniu i zażądaniu przez prokuratora wydania dokumentów, rozpoznający zażalenie sąd rejonowy właściwy do rozpoznania sprawy poddawałby kontroli czynność prokuratora (stosownie do art. 236 k.p.k.), na którą zgodę wyraził wcześniej sąd wyższego rzędu. Jednocześnie stanowiłoby to swoiste „obejście” przepisów Prawa bankowego, które, jak wspominałem, nie przewidują możliwości zaskarżenia czynności prokuratora dążącego do uzyskania informacji zawierających tajemnicę bankową w trybie art. 106b Prawa bankowego, co dodatkowo tylko przemawia za nietrafnością stanowiska Sądu Apelacyjnego w Białymstoku w tym zakresie.

Z tych też względów nieprawidłowe jest wiązanie trybu z art. 217 § 1 k.p.k. z procedurą udostępniania informacji objętych tajemnicą bankową.

9. Data i podpis

Niezbędnym elementem wniosku jest wreszcie opatrzenie go datą i podpisem prokuratora składającego ów wniosek. Wypada w tym miejscu przypomnieć, że niespełnienie wymogu formalnego w zakresie podpisu nie sprowadza się wyłącznie do sytuacji, gdy pismo procesowe w ogóle nie zawiera podpisu, ale obejmuje także wypadki, w których podpis na piśmie wprawdzie widnieje, ale nie sposób go uznać za spełniający kryteria wymagane przepisem art. 119 k.p.k. Wymóg ten nie będzie w szczególności spełniony w przypadku złożenia wniosku przy pomocy telefaksu, a skutecz-

²² Por. W. Grzeszczyk, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Warszawa 2005, s. 208-209; uzasadnienie uchwały SN z dnia 20 stycznia 2000 r., I KZP 47/99, OSNKW 3-4/2000, poz. 25; uzasadnienie wyroku TK z dnia 3 lipca 2008 r., K 38/07, OTK ZU 2008/6A, poz. 102 – chociaż poglądy te wyrażane były przed zmianą wprowadzoną na mocy art. 2 pkt 4) ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o zmianie ustawy Kodeks karny, ustawy Kodeks postępowania karnego, ustawy Kodeks karny wykonawczy, ustawy Kodeks karny skarbowy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2009 r. Nr 206 poz. 1589), to jednak nie straciły na aktualności także w obecnie obowiązującym stanie prawnym.

ność tego pisma procesowego będzie dopiero zależała od uzupełnienia przedmiotowego braku formalnego, poprzez złożenie własnoręcznego podpisu przez wnoszącego pismo prokuratora²³. Podkreślić przy tym trzeba, że podpis prokuratora musi zostać nakreślony własnoręcznie, a zatem wykluczone jest tzw. faksymile, tj. odbicie podpisu za pomocą pieczęci²⁴. Innym ze znanych praktyce przypadków uchybień w zakresie podpisu na piśmie procesowym, jest podpisanie wniosku przez pracownika sekretariatu prokuratury na polecenie prokuratora, co również należy traktować analogicznie do braku podpisu osoby uprawnionej do złożenia tego wniosku, a więc jako brak, który może być naprawiony w trybie art. 120 § 1 k.p.k.²⁵.

Skutki niezachowania wymogów formalnych

Pomimo łącznego ujęcia warunków formalnych wniosku składanego na podstawie art. 106b ust. 1 Prawa bankowego, należy ciągle pamiętać, który z aktów prawnych ustanawia poszczególne warunki. Jest to konieczne z uwagi na różne konsekwencje procesowe, jakie wywoła niezachowanie przez prokuratora poszczególnych wymogów formalnych.

Mianowicie, w razie braków w zakresie elementów wymaganych przez art. 119 § 1 k.p.k., kontrola formalna wniosku dokonywana przez prezesa sądu (przewodniczącego wydziału, upoważnionego sędziego – art. 93 § 2 k.p.k.) ograniczona jest wyłącznie do takich, które nie stanowią jednocześnie żadnego z wymogów wskazanych w art. 106b ust. 2 Prawa bankowego (na zasadach opisanych wyżej). W przypadku stwierdzenia, że wniosek prokuratora nie zawiera któregoś z takich elementów, a jednocześnie dostrzeżony brak jest tego rodzaju, że wniosek nie może otrzymać biegu, zastosowanie znajdzie art. 120 § 1 k.p.k. Prezes sądu powinien wówczas wezwać prokuratora do usunięcia braku w terminie 7 dni, pod rygorem uznania jego wniosku za bezskuteczny. Mając jednak na względzie fakt, że wniosek pochodzi w tym przypadku od prokuratora, który zgodnie z § 55 regulaminu prokuratorskiego²⁶ jest podmiotem szczególnie odpowiedzialnym za

---

²³ Zob. uchwałę SN z dnia 20 grudnia 2006 r., I KZP 29/06, OSNKW 2007, nr 1, poz. 1.

²⁴ F. Prusak, *Komentarz do kodeksu postępowania karnego*. Tom 1, Warszawa 1999, str. 393; T. Grzegorzczak, *op. cit.*, s. 321; P. Hofmański, E. Sadzik, K. Zgryzek, *op. cit.*, s. 627.

²⁵ Zob. uchwałę składu siedmiu sędziów SN z dnia 18 lipca 1979 r., VI KZP 13/79, OSNKW 1979, nr 10, poz. 99.

²⁶ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 r. – Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz. U. z 2010 r. Nr 49 poz. 296).

treść i formę sporządzanych pism procesowych, należy spodziewać się, że uchybienia formalne w tym zakresie w zasadzie nie będą występowały w praktyce.

Zgoła inaczej wygląda natomiast sytuacja, w której braku wniosku dotyczą któregoś z sześciu wymogów szczególnych określonych w art. 106b ust. 2 Prawa bankowego. W takim wypadku ocena wniosku nie należy już bowiem do prezesa sądu, lecz do rozpoznającego wniosek sądu okręgowego. Pogląd, że to właśnie sąd bada istnienie przesłanek określonych w art. 106b prezentowany jest w orzecznictwie w sposób jednolity²⁷. Po zbadaniu poprawności wniosku prokuratora pod kątem wymogów z art. 119 § 1 k.p.k. prezes sądu powinien zatem skierować sprawę na posiedzenie stosownie do art. 339 § 3 k.p.k., nawet jeśli dostrzeże brak któregokolwiek z elementów wskazanych w art. 106b ust. 2 Prawa bankowego, a stosowną decyzję podejmie już sąd.

Od czego zależy zasadność wniosku

Art. 106b Prawa bankowego stanowi kolejną, obok przewidzianych w art. 105 i w art. 106a tej ustawy, procesową podstawę uzyskiwania dostępu do informacji zawierających tajemnicą bankową. Jest to przy tym podstawa niezależna od pozostałych i mająca względem nich charakter szczególny²⁸, a zatem znajduje zastosowanie dopiero wówczas, gdy uzyskanie niezbędnych informacji nie może nastąpić w oparciu o art. 105 lub 106a.

Do złożenia wniosku w omawianym trybie nie powinno zatem dochodzić w szczególności w sprawach, w których od początku znana jest osoba sprawcy i gdy istnieje możliwość przekształcenia toczącego się postępowania z fazy *in rem* do fazy *in personam*. Wówczas bowiem prokurator będzie mógł skorzystać ze swych uprawnień przewidzianych w art. 105 Prawa bankowego²⁹.

Dodać trzeba, że sięganie do omawianego trybu nie będzie też konieczne w każdym przypadku, w którym beneficjent informacji stanowiących ta-

²⁷ Por. m.in. postanowienia: SA w Warszawie z dnia 22 grudnia 2004 r., II AKz 572/04, LEX nr 146638, SA w Szczecinie z dnia 16 listopada 2005 r., II AKz 301/05, LEX nr 197733 i SA w Katowicach z dnia 1 kwietnia 2009 r., II AKz 220/09, LEX nr 512046.

²⁸ M. Bączyk, *op. cit.*, komentarz do art. 106b, LexPolonica.

²⁹ Por. m.in. postanowienia: SA w Katowicach z dnia 28 lipca 2004 r., II AKz 543/04, LEX nr 149698, SA w Katowicach z dnia 3 listopada 2006 r., II AKz 721/06, LexPolonica nr 1460375, SA we Wrocławiu z dnia 5 grudnia 2007 r., II AKz 653/07, LEX nr 327533 i SA w Lublinie z dnia 22 października 2008 r., II AKz 508/08, LEX nr 477843.

jemnicę bankową mógłby pisemnie upoważnić bank do przekazania tych informacji wskazanej przez siebie osobie lub jednostce organizacyjnej, stosownie do art. 104 ust. 3 Prawa bankowego. Wskazuje się przy tym, że osoba, której dotyczą wiadomości objęte tajemnicą, jako dysponent tajemnicy może upoważnić do dostępu do określonych informacji wskazaną przez siebie osobę, co oznacza, że upoważnienie takie powinno określać konkretną zindywidualizowaną osobę, której bank może przekazać te informacje (oznaczenie osoby powinno mieć miejsce w postaci pozyskania przez bank przynajmniej imienia i nazwiska/nazwy, adresu/siedziby osoby trzeciej). Również same informacje objęte upoważnieniem nie powinny mieć charakteru ogólnego, ale w możliwie czytelny sposób skonkretyzowanych danych o rodzaju udostępnianych informacji³⁰. Nic nie stoi zatem na przeszkodzie by osoba, której takie informacje dotyczą, upoważniła w tym trybie bank do ich ujawnienia prowadzącemu postępowanie prokuratorowi, określonej jednostce Policji³¹, czy nawet obu tym podmiotom łącznie.

Kolejnym warunkiem, od którego zależy zasadność wniosku prokuratora jest konieczność wykazania przez niego okoliczności uzasadniających potrzebę udostępnienia informacji, a więc przesłanki z art. 106b ust. 2 pkt 3 Prawa bankowego. Jak zaznaczyłem wcześniej, jest to warunek o szczególnym, podwójnym znaczeniu, bowiem jego spełnienie to nie tylko uczynienie zadość wymogom formalnym, ale jest też kluczowe dla merytorycznej zasadności wniosku prokuratora³².

W orzecznictwie panuje konsekwentne stanowisko, zgodnie z którym przepisy Prawa bankowego, jako wyjątkowe i o charakterze gwarancyjnym, nie mogą być interpretowane rozszerzająco, a zatem udzielenie zwolnienia przez sąd jest dopuszczalne jedynie wówczas, gdy w świetle okoliczności sprawy zaistnieje faktyczna potrzeba sięgania po informacje objęte tajemnicą bankową. Dlatego też wskazuje się, że prokurator powinien najpierw podjąć czynności zmierzające do wykorzystania innych możliwości weryfikacji zasadności zawiadomienia o przestępstwie. Dopiero bowiem wykazanie przez prokuratora, że w sprawie zachodzi sytuacja szczególna,

---

³⁰ Zob. pismo Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 21 lipca 2000 r. nr NB/BPN/I/434/00 w sprawie respektowania przepisów o tajemnicy bankowej, *LexPolonica* nr 346158; B. Smykła, *Prawo bankowe...*, *op. cit.*, s. 344-345; tenże, *Dostęp prokuratora...*, *op. cit.*, s. 31.

³¹ Por. uchwałę SN z dnia 23 maja 2006 r., I KZP 4/06, OSNKW 2006, nr 6, poz. 54 i S. Hoc, *op. cit.*, s. 331.

³² Por. postanowienie SA we Wrocławiu z dnia 31 maja 2006 r., II AKz 280/06, LEX nr 181682.

uzasadniająca zastosowanie przedmiotowej instytucji, a więc skuteczne przekonanie sądu, że udzielenie zgody na tym etapie postępowania jest konieczne dla osiągnięcia celów postępowania karnego, a jednocześnie nie ma możliwości dokonania ustaleń w inny sposób, pozwoli sądowi na pozytywne rozpatrzenie przedmiotowego wniosku³³.

Podsumowując powyższe należy zatem stwierdzić, że wniosek prokuratora złożony na podstawie art. 106b Prawa bankowego może zostać uznany za merytorycznie uzasadniony tylko wówczas, gdy:

- niemożliwe jest uzyskanie określonych informacji objętych tajemnicą bankową w inny sposób,
- istnieje rzeczywista potrzeba ujawnienia żądanych przez niego informacji, niezbędna do zrealizowania celów prowadzonego postępowania karnego.

Zaznaczyć jednocześnie trzeba, że nie formułuje się w ten sposób takiego zastrzeżenia, jakie wynika z art. 180 § 2 k.p.k. w odniesieniu do uchylenia tajemnicy notarialnej, adwokackiej, radcowskiej lub dziennikarskiej, który to pozwala na uchYLENIE tajemnicy dopiero wtedy, gdy jest to niezbędne dla dobra wymiaru sprawiedliwości, a dana okoliczność nie może być ustalona na podstawie innego dowodu. Jak trafnie wskazuje Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, warunek zawarty w Prawie bankowym nie jest aż tak rygorystyczny, ale nie oznacza to wcale, że uchYLENIE tajemnicy bankowej możliwe jest zawsze, nawet w wypadku dowolnie formułowanego i ogólnikowo uzasadnionego żądania, bez podjęcia jakiegokolwiek próby uzyskania potrzebnych informacji innymi dostępnymi środkami i sposobami³⁴. Złożony w omawianym trybie wniosek nie powinien więc być traktowany jako swoisty *ultima ratio*, niemniej jednak z uwagi na szczególny charakter tej regulacji i tak eksponowany wymóg przedstawienia okoliczności uzasadniających potrzebę udostępnienia informacji stanowiących tajemnicę bankową, konieczne jest uprzednie podjęcie przez prokuratora choćby próby dokonania niezbędnych ustaleń za pomocą innych środków. Jeśli zaś wystą-

³³ Por. m.in. postanowienia: SA we Wrocławiu z dnia 31 maja 2006 r. II AKz 280/2006, LEX nr 181682, SA w Katowicach z dnia 29 listopada 2006 r., II AKz 810/2006, LEX nr 217073, SA w Katowicach z dnia 17 stycznia 2007 r., II AKz 39/2007, Krakowskie Zeszyty Sądowe 2007/5 poz. 96, SA w Krakowie z dnia 5 kwietnia 2007 r., II AKz 134/2007, LEX nr 281695, SA w Lublinie z dnia 22 października 2008 r., II AKz 508/08, LEX nr 477843.

³⁴ Zob. postanowienie SA we Wrocławiu z dnia 23 maja 2006 r., II AKz 274/2006, OSA 2007/1 poz. 2.

pienie z przedmiotowym wnioskiem będzie pierwszą czynnością procesową lub czynnością podjętą równocześnie z innymi, mogącymi przynieść pożądany skutek, to istnieje duże prawdopodobieństwo, że rozpoznający sprawę sąd uzna taki wniosek za przedwczesny.

Możliwe rozstrzygnięcia sądu

Stosownie do art. 106b ust. 3 Prawa bankowego, po rozpatrzeniu wniosku sąd, w drodze postanowienia, wyraża zgodę na udostępnienie informacji, określając ich rodzaj i zakres, osobę lub jednostkę organizacyjną, których dotyczą, oraz podmiot zobowiązany do ich udostępnienia, albo odmawia udzielenia zgody na udostępnienie informacji.

Z powołanego przepisu wynika jednoznacznie, że w tym trybie sąd może podjąć tylko dwie decyzje: wyrazić zgodę na udostępnienie informacji stanowiących tajemnicę bankową, albo takiej zgody odmówić.

Postanowienie o wyrażeniu zgody zapadnie w przypadkach, gdy wniosek prokuratora będzie spełniał wszystkie wymogi formalne określone w art. 106b ust. 2 Prawa bankowego, a jednocześnie sąd podzieli argumentację prokuratora co do istnienia potrzeby ujawnienia informacji objętych tajemnicą bankową. W tej sytuacji obowiązkiem sądu będzie też wyraźne określenie rodzaju i zakresu podlegających ujawnieniu informacji, osoby lub jednostki organizacyjnej, których te informacje dotyczą, jak również podmiotu zobowiązanego do ich udostępnienia.

W przeciwnym razie, a więc gdy wniosek prokuratora będzie zawierał braki w zakresie wskazanych wyżej wymogów formalnych lub gdy będzie on merytorycznie bezzasadny, sąd postanowi o odmowie wyrażenia zgody. Odmowa wyrażenia zgody powinna też nastąpić w sytuacji, w której wniosek prokuratora będzie kolejnym wnioskiem w tym samym przedmiocie, a więc wówczas, gdy sąd udzielił już wcześniej zgody na udostępnienie żądanych informacji stanowiących tajemnicę bankową, albo gdy odmówił udzielenia tej zgody, a kolejny wniosek prokuratora jest tożsamy z poprzednim³⁵. Nie tracąc z pola widzenia relacji *lex specialis* – *lex generalis* pomiędzy przepisami Prawa bankowego i k.p.k. uznać należy, że w takiej sytuacji nie będzie prawidłowe umarzenie postępowania w oparciu o art. 17 § 1 k.p.k., lecz właśnie wydanie decyzji odmownej na podstawie art. 106b

---

³⁵ Inny pogląd w tym zakresie prezentuje M. Rusinek, który jest zdania, że odmowa udzielenia zgody tworzy w przedmiocie wniosku stan rzeczy osądzonej i wniosek wniesiony ponownie na podstawie tych samych faktów zostanie pozostawiony bez rozpoznania w oparciu o analogię do art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. – por. M. Rusinek, *op. cit.*, s. 276-277.

ust. 3 Prawa bankowego. Jestem zdania, że decyzja o odmowie wyrażenia zgody jest na tyle pojemna treściowo, iż powinna następować po stwierdzeniu przez sąd jakichkolwiek nieprawidłowości – tak natury proceduralnej, jak i merytorycznej.

Zauważyć przy tym trzeba, że użycie w art. 106b ust. 3 Prawa bankowego funktora alternatywy rozłącznej „albo” powoduje, że obecnie w zasadzie wykluczone jest tylko częściowe uwzględnienie wniosku prokuratora³⁶. Kierując się przedstawionymi wyżej względami, po rozpoznaniu wniosku, sąd może zatem albo w całości wyrazić zgodę na udostępnienie informacji, albo też, nie przychylając się do wniosku prokuratora, w całości odmówić udzielenia takiej zgody. Rozwiązanie takie jest oczywiście wadliwe. Nic nie stałoby bowiem na przeszkodzie, aby sąd wyraził zgodę na udostępnienie informacji w określonej części, a jednocześnie odmówił udzielenia takiej zgody w pozostałym zakresie, jednak w tym celu konieczna jest ingerencja ustawodawcy (pożądany skutek można by osiągnąć np. poprzez zastąpienie spójnika „albo” spójnikiem „lub”, stanowiącym odpowiednik funktora alternatywy nierozłącznej³⁷). W obecnym stanie prawnym natomiast taka koncepcja może być traktowana wyłącznie jako postulat *de lege ferenda*.

Zażalenie

Przepis art. 106b ust. 4 Prawa bankowego stanowi, że na postanowienie sądu o wyrażeniu zgody na udostępnienie informacji stanowiących tajemnicę bankową oraz na postanowienie o odmowie udzielenia takiej zgody prokuratorowi wnioskującemu o wydanie postanowienia przysługuje zażalenie.

Z powyższego uregulowania wynika, że prokurator może zaskarżyć każdą decyzję sądu – tak pozytywną, jak i negatywną, a także, że jest on jedynym podmiotem uprawnionym do złożenia zażalenia. W doktrynie słusznie wskazuje się przy tym, że zażalenie nie przysługuje podmiotowi zobowiązanemu do udzielenia informacji, bowiem nie jest on uczestnikiem toczącego się postępowania w tym przedmiocie, w związku z czym nie ma możliwości podważania zasadności decyzji sądu³⁸. Analogicznie trzeba potraktować beneficjenta tajemnicy bankowej, któremu również nie przysługuje prawo do zaskarżenia postanowienia sądu wydanego na podstawie art. 106b ust. 3 Prawa bankowego.

³⁶ Odmienne M. Rusinek, *op. cit.*, s. 276.

³⁷ Por. Z. Ziemiński, *Logika praktyczna*, Warszawa 1999, s. 86-87.

³⁸ M. Rusinek, *op. cit.*, s. 277.

Podstawowym argumentem uzasadniającym tezę, że zażalenie przysługuje tylko prokuratorowi jest wykładnia językowa art. 106b ust. 4 Prawa bankowego. Gdyby ustawodawca chciał dać możliwość złożenia zażalenia na postanowienie sądu także innym podmiotom, to zawarłby to wprost we wskazanym przepisie. Tymczasem jego obecna treść przyznaje prawo do zażalenia wyłącznie prokuratorowi.

Za wyłączną legitymacją prokuratora do skarżenia decyzji sądu przemawia jednak także wykładnia systemowa. Skoro normujący kwestię zażalenia art. 106b ust. 4 Prawa bankowego jest przepisem szczególnym w stosunku do przepisów k.p.k., to całkowicie nieuzasadnione jest przecież odwoływanie się do przepisów procedury karnej, jako uregulowań o charakterze ogólnym. Dodatkowym wsparciem dla takiego stanowiska jest również treść art. 106a ust. 9 Prawa bankowego, który zawiera odesłanie do przepisów k.p.k. w określonym tam zakresie dopiero w sytuacji, gdy dane kwestie nie są uregulowane w Prawie bankowym.

W tym miejscu wypada też odnieść się do spotykanych czasem w praktyce prób wnoszenia zażeń przez podmioty zobowiązane do udzielenia informacji objętych tajemnicą bankową (przede wszystkim banki). Pomijając już wcześniejsze uwagi odnośnie nieprawidłowości związanych z odwoływaniem się do przepisów k.p.k. wbrew zasadzie *lex specialis derogat legi generali*, stwierdzić trzeba, że nawet gdyby przyjąć prawną możliwość wniesienia zażalenia przez takie podmioty, to i tak nie miałyby one ku temu legitymacji wynikającej z art. 425 § 3 zdanie pierwsze k.p.k. Brak *gravamen* po stronie takich podmiotów jest oczywistą konsekwencją niemożności naruszenia w ten sposób jakiegokolwiek z ich praw czy interesów. Beneficjentami tajemnicy bankowej są bowiem osoby fizyczne, osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, które w związku z wykonywaniem czynności bankowych powierzają bankowi informacje o charakterze konfidencjonalnym. Tajemnica bankowa nie jest więc przywilejem banku, a jego rola polega jedynie na strzeżeniu chronionych informacji przed nielegalnym ujawnieniem³⁹. W relacji bank – tajemnica bankowa nie możemy zatem mówić o jakimkolwiek uprawnieniu banku, lecz jedynie o jego dwóch obowiązkach: z jednej strony obowiązku ochrony tajemnicy bankowej, z drugiej zaś o obowiązku ujawnienia tej tajemnicy na żądanie uprawnionych podmiotów, zgodnie z przepisami Prawa bankowego. Oczywiście jest przy tym, że bank nie naruszy pierwszego ze wskazanych obowią-

---

³⁹ Tak SN w uchwale z dnia 23 maja 2006 r., I KZP 4/06, OSNKW 2006, nr 6, poz. 54.

ków, jeśli ujawni tajemnicę realizując obowiązek drugi. Udostępnienie przez bank tajemnicy bankowej po uprzednim wyrażeniu na to zgody przez sąd w żadnym razie nie doprowadzi więc do naruszenia jego praw lub interesów, a tym samym nigdy nie będzie on uprawniony do wniesienia zażalenia.

Art. 106c Prawa bankowego

Na zakończenie wypada dodać, że przedstawione wyżej uwagi dotyczące wymogów formalnych wniosku prokuratora i skutków ich niezachowania, warunków zasadności tego wniosku, rozstrzygnięć sądu oraz możliwości ich zaskarżenia należy odnosić w sposób odpowiedni również do uzyskiwania informacji stanowiących tajemnicę bankową na podstawie art. 106c Prawa bankowego, który przewiduje drugi, szczególny tytuł uzyskiwania przez prokuratora dostępu do informacji konfidencjonalnych za pośrednictwem sądu. Powyższe wynika ze zdania drugiego art. 106c Prawa bankowego, zgodnie z którym przepisy art. 106b ust. 2-5 stosuje się odpowiednio również do tego trybu.

Marcin Przestrzelski
asystent sędziego w Sądzie Okręgowym w Poznaniu